

EUROOPAN
TILINTARKASTUS-
TUOMIOISTUIN

FI

Puhe

1. joulukuuta 2020

Euroopan tilintarkastustuomioistuimen presidentin Klaus-Heiner Lehnen puhe

**Varainhoitovuotta 2019 koskevan Euroopan tilintarkastustuomioistuimen
vuosikertomuksen esittely**

Euroopan unionin neuvosto (Talous- ja rahoitusasiat)

1. joulukuuta 2020

Ainoastaan puhujan esittämä toisinto on pätevä.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

Arvoisa puheenjohtaja,
arvoisat ministerit,
hyvät naiset ja herrat

Olen iloinen siitä, että minulla on tilaisuus puhua teille täällä tänään. Mukanani on vuosikertomuksesta vastaava Euroopan tilintarkastustuomioistuimen jäsen Tony Murphy.

Tämä vuosi lienee ollut meille kaikille **haasteellisin** koskaan kokemamme vuosi. Koko Euroopan unionin olemassaolon ajan **kriisit** ovat kuitenkin aina vieneet meitä **eteenpäin** ja johtaneet innovaatioihin, joita vain muutamaa kuukautta aiemmin pidimme mahdottomina.

Esitellessäni teille tänään tilintarkastustuomioistuimen vuosikertomusta viime varainhoitovuodelta, meidän kannattaa pitää mielessä uudesta EU:n pitkän aikavälin talousarviosta ja Next Generation EU -elpymisvälineestä tehtävät tärkeät päätökset ja sopimukset. Ne muovaavat EU:n varainkäyttöä ja varainhoitoa **tulevaksi seitsenvuotiskaudeksi**.

Tilintarkastustuomioistuin on Euroopan unionin riippumattomana ulkoisena tarkastajana tehnyt kaikkensa voidakseen **jatkaa** – covid-19-pandemian puhjettuakin – **vaikuttavaa julkisen talouden tarkastustoimintaa** EU:ssa.

Millaisia havaintoja me sitten olemme tehneet?

Menojen osalta tilintarkastustuomioistuin arvioi, että **kokonaisvirhetaso** on pysynyt **vakaana**. Se oli 2,6 prosenttia vuonna 2018 ja **2,7** prosenttia vuonna 2019. Tämä on sinänsä **hyvä uutinen**. Kokonaistasoa kuvaava luku kätkee tietenkin sisäänsä huomattavia menoalojen välisiä eroja.

Kilpailukyvyn alalla arvioimme virhetason kasvaneen (**4 prosenttiin**). Tällöin oli useimmiten korvattu tukeen oikeuttamattomia kuluja. Ongelman ratkaisemisessa auttaisi varmasti osaltaan se, jos henkilöstökuluja koskevia monimutkaisia sääntöjä edelleen yksinkertaistettaisiin, kuten olemme useana vuonna tuoneet esiin. Tilintarkastustuomioistuin kävi lisäksi läpi komission ja sen toimeksiannosta työskentelevien ulkoisten tarkastajien toimittamia tarkastuksia ja havaitsi ne ainoastaan osittain luotettaviksi. Parannukset ovat selvästikin edelleen paikallaan.

Luonnonvarojen alalla havaitsimme parannuksia, joiden ansiosta arvioitu virhetaso aleni **1,9 prosenttiin**. Tämä koskee etenkin **suoria tukia**, jotka liittyvät pääasiassa maatalousmaan ilmoitettuihin pinta-aloihin. Suorat tuet muodostavat suurimman osan (70 prosenttia) tämän otsakkeen menoista, ja niiden virhetaso on pysynyt **selvästi olennaisuusrajan alapuolella**. Sen sijaan **maaseudun kehittämisen, markkinatoimenpiteiden, kalastuksen ja ilmastotoimien virhetaso** on yhä **olennainen**. Loput 30 prosenttia otsakkeen maksuista kohdistuivat niihin. Tilintarkastustuomioistuimen arvio eräistä kansallisten elinten tarkastuksista osoitti myös, että tietyt parannukset ovat yhä tarpeen.

Hallinnon alalla **emme havainneet olennaisia virheitä**, kuten emme kahtena edellisvuonnaakaan.

Koheesioalan virhetasoksi arvioimme **4,4 prosenttia**, kun huomioon otetaan jäsenvaltioiden viranomaisten tekemät oikaisut. Taso on alhaisempi kuin edellisvuonna mutta yhä olennainen. Kansallisilla tarkastusviranomaisilla on ratkaisevan tärkeä tehtävä koheesioalan varmuus- ja valvontakehyksessä. Tilintarkastustuomioistuin kävi läpi 18 **kansallisen tarkastusviranomaisen** työn ja **havaitti jälleen virheitä, jotka olivat jääneet niiltä huomaamatta**. Jos kansalliset viranomaiset ja komissio onnistuvat saamaan tällä alalla aikaan parannuksia tulevina vuosina, tilintarkastustuomioistuin saattaa voida suuremmassa määrin luottaa jäsenvaltioiden tarkastusviranomaisten työhön ja tuloksiin. Se olisi ratkaiseva askel kohti parempaa valvontajärjestelmää tällä tärkeällä alalla. Mutta vielä ei olla niin pitkällä. Tiedän komission pyrkivän tähän tavoitteeseen, mutta tavoitteen toteutuminen vaatii huomattavia ponnistuksia myös jäsenvaltioilta.

Entä miksi korostan erityisesti koheesioalaa?

Syy on varsin yksinkertainen: olemme useana vuonna tehneet eron **suuririskisinä** pitämiemme menojen, joihin koheesiomenotkin kuuluvat, ja vähäriskisten menojen välillä. Suuririskisten menojen virhetasoksi on arvioitu **4,9 prosenttia** eli virhetaso on olennainen (2018: 4,5 prosenttia).

Mitä siis tapahtui vuonna 2019? Paikoin otettiin muutama askel eteen- tai taaksepäin, mutta kyseisillä toiminnanaloilla **ei** tapahtunut **perustavanlaatuista muutosta**. **Jälkitarkastukset** olivat edelleen puutteellisia.

Suuririskisten menojen osuus (53 prosenttia) kuitenkin **kasvoi**, varsinkin koheesioalalla. Tämä ei sinänsä ole ongelmallista – on hyvä ja odotettavissa ollut asia, että koheesiomenot lisääntyivät. Se kuitenkin tarkoittaa, että **virhetaso on nyt olennainen valtaosassa tilintarkastustuomioistuimen tarkastamasta perusjoukosta**. Siksi tilintarkastustuomioistuin antoi tällä kertaa kokonaismenoista **kielteisen** lausunnon.

Syy tilanteeseen on se, että joillakin aloilla on **itsepintaisia rakenteellisia ongelmia**, jotka on ratkaistava. Kaikessa EU:n varainkäytössä on sovellettava **selkeitä ja yksinkertaisia sääntöjä**. Lisäksi se, kuinka rahat on käytetty ja saavutettiin tavoitellut tulokset, on **tarkastettava vaikuttavalla tavalla**.

Käytännön tasolla vallitseva todellisuus ja tilintarkastustuomioistuimen menoalakohtaiset johtopäätökset ovat kuitenkin merkityksellisempiä kuin laatimamme yleinen johtopäätös tai kokonaisarvio. Päätelmämme ovat **kovin erilaisia** eri menoaloilla. Pyydänkin neuvostoa perehtymään eri menoaloilta annettuihin johtopäätöksiin huolella.

Euroopan tilintarkastustuomioistuin julkaisi tänä vuonna ensimmäistä kertaa myös kertomuksen, joka koskee EU:n talousarvion tuloksellisuutta kokonaisuutena. Tämä innovatiivinen kertomus on osa vuosittaista raportointiamme ja siten osa vastuuvapausmenettelyyn liittyvää panostamme. Kertomuksesta ilmenee, että vaikka EU:n tuloksellisuusraportointi koko ajan parantuu ja tulee yhä tasapainoisemmaksi, haasteita on yhä. Komission tekemien tuloksellisuusarviointien laatu vaihtelee, ja myös EU:n meno-ohjelmien tosiasiallinen tuloksellisuus on vaihtelevaa. EU:n on lisäksi parannettava tuloksellisuustietojen luotettavuutta.

Arvoisa puheenjohtaja, hyvät naiset ja herrat

Pidän puheeni teille ajankohtana, jolloin keskusteltavana on **seuraava rahoituskausi**. EU:n menojen oletetaan lähes kaksinkertaistuvan lähivuosina. **Ottakaamme siis opiksi aiemmista kokemuksista**, jotta voimme luoda parhaan mahdollisen järjestelmän. EU:n on kyettävä analysoimaan uuteen seitsenvuotiskauteen tultaessa, mitkä asiat toimivat edeltävällä kaudella paremmin ja mitkä huonommin.

Suojatkaamme siis EU:n taloudellisia etuja sääntöjenvastaisuuksilta ja petoksilta. Vuonna 2019 ilmoitimme OLAFille yhdeksästä sellaisesta tarkastustyön aikana havaitusta tapauksesta, joissa epäiltiin petosta. Toivon, että tilintarkastustuomioistuin ja Euroopan syyttäjänvirasto voivat tehdä vastaavalla tavalla tiivistä yhteistyötä.

EU:n seuraava pitkän aikavälin talousarvio, johon sisältyy muun muassa Euroopan elpymissuunnitelma, tuo myös mukanaan uuden ulottuvuuden ja **asettaa siten tilintarkastustuomioistuimelle suuria haasteita**. Toimielin tarvitsee käyttöönsä **suuremmat resurssit**, jos sen oletetaan tarkastavan, käytetäänkö nämä varat kestäväällä tavalla.

Ottakaamme oppia saamistamme kokemuksista myös siltä osin, että käynnistämme uuden rahoituskauden toteuttamisen **mahdollisimman pian**. Mutta pitäkäämme myös mielessä, että vuoden 2019 loppuun – eli tämänhetkisen seitsenvuotisen talousarvion toiseksi viimeisen vuoden

loppuun – mennessä vain 40 prosenttia seitsenvuotiskaudelle sovitusta EU:n rahoituksesta oli maksettu edunsaajille. Jotkin jäsenvaltiot olivat käyttäneet vähemmän kuin kolmanneksen niille osoitetuista varoista. **EU-varojen käyttöasteeseen** liittyy yhä käytännön ongelmia riippumatta siitä, mitkä ovat poliittisella tasolla vahvistetut päämäärät tai vaatimukset. Tämä osaltaan kasvatti maksattamatta olevien sitoumusten määrän lähes 300 miljardiin euroon vuoden 2019 loppuun mennessä. Käyttöasteeseen liittyvä ongelma on ratkaistava seuraavassa monivuotisessa rahoituskehyksessä.

Hyvät naiset ja herrat

Seuraavalla seitsenvuotiskaudella sovellettavan uuden rahoituskehysten, ja etenkin Next Generation EU -elpymisvälineen, osalta myös jäsenvaltioilla on valtava vastuu siitä, että EU:n varoja hallinnoidaan moitteettomasti ja kestävästi Euroopan kansalaisten hyväksi. Minulla on tänään ollut tilaisuus esitellä teille tämänvuotinen kertomuksemme. Siinä korostetaan, että kaikkien osapuolten on **jatkettava ponnistelujaan**, jotta EU:n varoja käytetään parhaalla mahdollisella tavalla Euroopan tulevaisuuden hyväksi.

Kiitän kuulijoita.